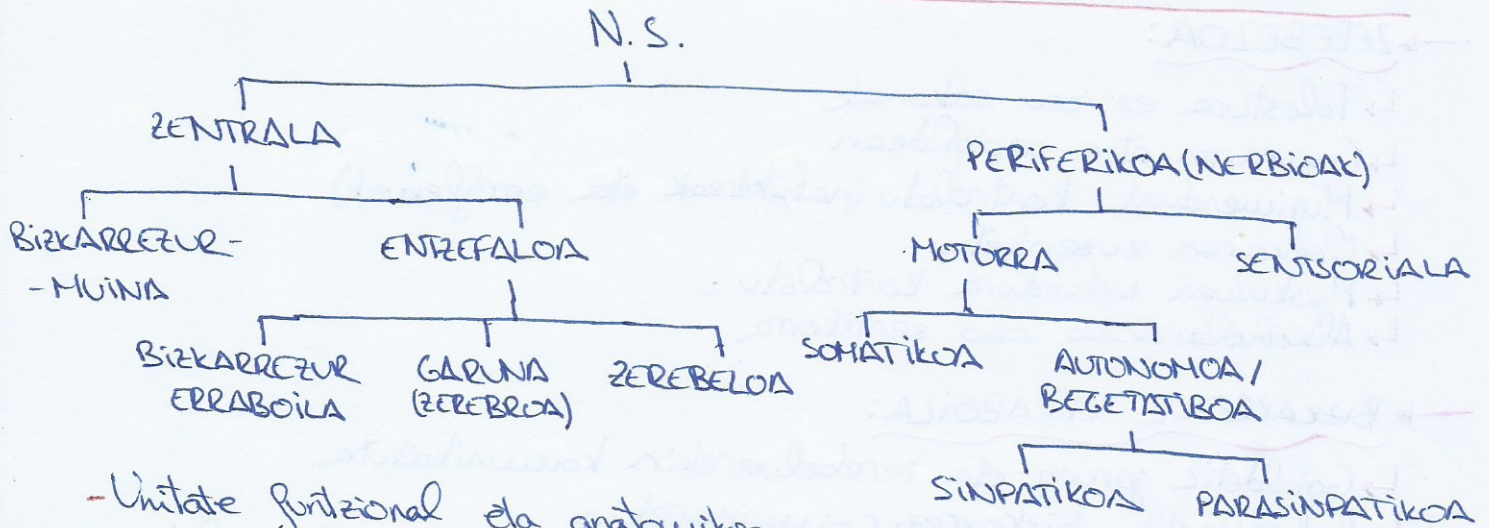

NERBIO-SISTEMA

- Nerbio-sistemak eta sistema endokrinak batera erregulatzen eta koordinatu gorpuzaren aktibitateak → erlazionatuta
- Nerbio-sistemak erantzun azkarrak eta epe luzeak
- Sistema endokrinak erantzun motelak eta iraunkorra

NERBIO-SISTEMAREN EGITURA ETA ANTOLAKETA

- Unitate funtzional eta anatomikoa → neurone
- 3 zati: gorputza, axoia eta dendritak
- Inforuzioa jaso eta transmititu sinapsiaren bidez
- Sinapsia: bi neuronen arteko lotura kimikoa
- Axoiaren inguruan mielina zuma axoia babestu eta nerbio-kintza azkartzeko

N.S. ZENTRALA

- Entzefalera eta bizkarrezur-uuina hezurrez babestuta
- Inguruan 3 mintz → meninge
- Mintzen artean likido zelaborrakidea
- Gai grisa → neuronen gorputzak
- Gai zuria → axoiak eta dendritak

ENTZEFALOA:

- 1400g inguru
- Garezurrak babestuta
- Gai grisa kanpoaldean eta gai zuria barnealdean
- 3 zati: garuna/zerebroa, zerebeloa eta bizkarrezur erraboila

→ GARUNA:

- ↳ 1200g inguru
- ↳ Arraildura sakon batek bi hemisferiotan banatu baina erdiko eta barruko zatian loturik
- ↳ Hemisferio bakotzak gorputzaren beste aldeak kontrolatu
- ↳ Garun azelak tolestura ugari → garun zirkunboluzioak (gai grise)
- ↳ Azpian gai zuria
- ↳ Oroiuna, afektua, arazoketa, inteligentzia, etab.

→ ZEREBELOA:

- ↳ Tolestura ez oso sakonak
- ↳ Garunaren atze-azpialdean
- ↳ Mugimenduak kontrolatu (nahitakak eta erreflexuak)
- ↳ Oreakaren zuzenketa
- ↳ Muskuluen uzkurdura kontrolatu
- ↳ Alkoholarekiko oso sentikorra

→ BIZKARREZUR ERRABOILA:

- ↳ Goidaletik garuna eta zerebeloarekin komunikatuta
- ↳ Behealdetik bizkarrezur-urwinarekin
- ↳ Garraio-lana → urwinetik zerebrora korronte sentzorialak
↳ zerebratik gorputzera nerbio-korronte motorrak
- ↳ Autوماتismuak erregulatu → amasketa, bihotzaren taupadak...
- ↳ Zentro erreflexuak → ezula, irensketa, doministikua, zotina...

BIZKARREZUR-MUINA:

- Bizkarrezuraren barrutik, meningeez bilduta
- Gai zuria kanpoaldetik eta grise barrualdetik
- Nerbio-korrontea garraiatu
- Zerebroak parte hartzen ez duen ekintza motor batzuetan parte hartu (ekintza erreflexuetan)

N.S. PERIFERIKOA

- Ingurunearekin erlazionatu seinaleak eramenez
- Zuntz motorrek kanporantz (organoetara) eta sentzorialek barrualdera (zentroetara)
- Zuntz horiek nerbioetan bildu
- Nerbio kranealak → entzefalotik iten; zentzumen-nerbioak; zuntz sentzorial, motor eta mistoz osatuta
- Nerbio espinalak → bizkarrezur-urwinari lotuta; zuntz mistoz osatuta

- Zuntz motorren artean n.s. somatikoak eta n.s. autonomoak bereizi

N.S. SOMATIKOA:

- Eskeletoko muskuluek kontrolatu
- Nahita uugitu

N.S. AUTONOMOA:

- Muskulu kardiakoa, muskulu leunak eta gurvinek
- Ez borondatez uugitu
- Ekintza antagontzakoak → bereizketa

→ N.S. SINPATIKOA:

- ↳ Zuntzak bizkarrezur-urwinaren alde toraxiko eta lunbarrean sortu
- ↳ Organismoa arrisku baten aurrean: dagoerean / estres-egoeran
- ↳ Energia gastua

→ N.S. PARASINPATIKOA:

- ↳ Zuntzak bizkarrezur-urwinaren alde zerbikal eta sakroan sortu
- ↳ Energia berreskuratzeko beharrezko funtzioak estimulatu
- ↳ Erlexazio-egoeran

INFORMAZIOAREN TRANSMISIOA

- Nerbio-bulkadak izatera elektrokimikoa
- Sinapsian substantzia kimiko bat askatu: neurotransmisorea
- Parasinpatikoan → acetilkolina
- Sinpatikoan → noradrenalina
- Nerbio-bulkade axoiaren uutturera iristean xixkuek neurotransmisoreak arteko espaziora askatu
- Hauen hurrengo dendritaren potentziale aldatu
- Organo hartzeileek → sentimen-organuak
- Organo efektoreak → aparatatu lokomotorreak eta gurvinek